

Jog & Fegyver

Több olvasó is folyamatosan ostromol kérdéseivel a lőfegyvertartásról szóló törvény kormány szintű végrehajtási rendeletét illetően, tekintettel arra, hogy Gulyás Erika kormánybiztos a nyár folyamán több ízben sajtótájékoztató szintjén hivatalosan bejelentette a kormányrendelet elkészültét és utalt annak tartalmára is. Gyakorlatilag az olimpiai doppingbotrányok és a kis helyi kormányválságot megelőzően ettől volt hangos a sajtó és túlalták a vadabbnál vadabb ötleteket. Nem tudok az olvasók részére használható választ adni. Lapzártánk előtt még a kormányrendelet a beharangozással ellentétben nem jelent meg (azóta igen), így a sajtótájékoztatókon elhangzottakat nem tekinthetjük másnak, mint a szokásos szóvivői csúsztatásnak (hogy nagyon finoman fogalmazzak).

A részletes szabályozás hiányában viszont azt nem is elemezhetjük, így az olvasók kénytelenek beérni azokkal a jogesetekkel, amiknek a közreadásával már régóta fenyegetem őket. Persze ezek a jogesetek korántsem annyira érdektelenek, mint gondolnánk, jogerős bírói döntéseken alapulnak, ezzel együtt azért felvetnek néhány súlyos kérdést is. Az első egy közigazgatási döntés, hogy rögtön a nehezevel kezdjük.

Hosszabbítás és elutasítás

P. Z. sportlövész társunkat a területileg illetékes (D-i) rendőrhatóság a múlt év közepén tájékoztatta, hogy tartási engedélye egy hónap múlva lejár, megfelelő módon gondoskodjon az engedély meghosszabbításáról azzal, hogy amennyiben a kérelmet időben nem nyújtja be, akkor "ellene feljelentést tesznek lőfegyverrel és lőszerrel való visszaélés alapos gyanúja miatt", mivel engedélye érvénytelenné válik. Így kezdésnek az a gond, a hatósági fenyegetés minden alapot nélkülöz, ugyanis a sportoló lőfegyvertartási engedéllyel alapvetően rendelkezik, csak az érvényessége járt le, vagyis a lőfegyver tartásával kapcsolatos szabályt sértette meg, ami nem bűncselekmény, hanem szabálysértés, de mondjuk, az ilyen nüansznyi különbségek felismerése igazán nem tartozhat a rendőrhatóság illetékes szakembereinek munkakörébe.

A szabályszerű mellékletekkel ellátott és időben benyújtott kérelmet követően a sportolónak a Mossberg típusú sportcélú sörétes lőfegyver tartására vonatkozó kérelmét elutasították első és másodfokon egyaránt.

Folytatás a bíróságon

A sportoló természetesen a bírósághoz fordult - amit én is ajánlok minden lőfegyvertartónak, amennyiben a rendőrhatóságtól elutasító határozatot kap. A H-B. Megyei Bíróság a 7.K.30.295/2003 számú ítéletével a II. fokon eljáró szerv határozatát - az I. fokú szerv határozatára is kihatóan - hatályon kívül helyezte és a közigazgatási szervet új eljárás lefolytatására kötelezte. Megállapította, hogy a határozat jogszabálysértő, ugyanis a közigazgatási szerv határozatát arra alapította, hogy a versenyző nem rendelkezett a Nemzeti Sportszövetség által kiállított igazolással és versenyengedéllyel, nem szerepel a MSSZ éves minősítési jegyzékében és nem történt meg az évközi minősítés bejegyzése sem a Magyar Sportszövetség főtitkára által.

A rendőrhatóság hivatkozik az ORFK 3/2003 számú körlevelére is, mint ami számára az ügyben kötelező.

A bíróság az ügyben irányadó jogszabályok értelmezésével *(Hadd, hívjam fel ismételten a figyelmet arra, hogy a minden közigazgatási szerv kissé nagyobb zakót vesz magára, amikor jogszabály értelmezésébe fog, mivel neki arra sem joguk, sem pediglen szellemi kapacitásuk nincs. A jogszabályok értelmezése az igazságszolgáltatás és a jogtudomány feladata, kompetenciája és bizony ott van meg az erre alkalmas tudásszint is.)* arra a következtetés jutott, hogy a lőfegyverek tartására vonatkozó hatályos kormányrendelet nem tartalmaz olyan követelményeket, mint amit az ügyben eljáró rendőri szervek megköveteltek. A 115/1991 (IX. 10.) Korm. rendelet csupán az igazoltságot és a minősítést kívánja meg, a versenyengedély meglétét nem.

A sportról szóló 2000. évi CXLV. tv. az igazolás fogalmát nem definiálja, hiszen nem kell külön rögzíteni a köznapi értelemben általánosan használt szavak jelentését. Ez alapján igazoltnak tekintendő az a sportoló, aki a sportegyesület nyilvántartásba vett tagjaként sportol. A sportoló a perben becsatolta a Fővárosi Bíróság végzését, mely szerint az MDLSZ-t a bíróság szakszövetségként nyilvántartásba vette. Ebből következően az MDLSZ jogosult az igazolás és a minősítés kiadására.

A bíróság az ORFK körlevelével kapcsolatban megjegyzi, hogy az a jogszabályi hierarchiában jogszabálynak nem minősül, az nem derogálhatja a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket és támaszthat a jogszabálynál szigorúbb követelményeket. Ez annál is inkább így van, mert ilyen

jogértelmezés mellett sérülne az 1989. évi II. tv.-ben foglalt, az alkotmány 8. §-ának (1) bekezdése szerinti egyesülési joghoz fűződő alkotmányos alapelv.

Na, most azt gondolnánk, hogy minden rendben van, a sportoló pernyertes lett, az új eljárás során majd megkapja az engedélyt és versenyez tovább, de ez nem így van, ugyanis kis hazánkban a fafejű hivatalnoknál veszélyesebb dolog nem létezik, ez súlyosabb csapás, mint a parlagfű vagy az ózonlyuk.

Az ítélethozatal után az illetékes D-i rendőrkapitányság az új eljárás során ismételten elutasította a kérelmet ugyanazon indokai alapján, mint amit egyszer a H-B. Megyei Bíróság jogerősen hatályon kívül helyezett. Természetesen a II. fokon eljáró H-B. Megyei RFK az I. fokú határozatot ugyancsak a bíróság által egyszer már törvénysértőnek minősített indoklással helybenhagyta. A sportoló a puskáját átadta az egyesületnek, hogy legalább valamilyen módon tovább versenyezhesen vele.

Most lenne itt az ideje, hogy levonjam a tanulságokat. Sajnos a jelenleg hatályos Áe. nem teszi lehetővé, hogy a sorozatos és szándékos jogszabálysértővel szemben valamilyen eljárás induljon, ami pedig szükségszerű ahhoz, hogy a közigazgatási ügyekben hozott bírósági döntéseknek meglegyen a kellő fogantaja. A rendőrhatalóság ugyanis, mint közigazgatási szerv önmagában vétőképes ugyan (hiszen ismert a közigazgatási jogkörben okozott kár fogalma), de nem felelősségre vonható. Viszont a határozatok konkrét, névvel és hivatali beosztással (rendfokozattal) rendelkező személyek hozzák meg, akiktől a döntés, különösen a jogszabályokat semmibe vevő döntés, számon kérhető lenne. Persze erre a hivatali felettesnek most is megvan a jogi lehetősége, de erre vonatkozó kötelezettsége nincs.

A jelen esetben a jogszabály értelmezésére feljogosított szerv nagyon szépen megmagyarázta a közigazgatási szervnek, hogy miként kell értelmezni a jogszabályt. Erre ahelyett, hogy örülnének az új és irányadó ismeretnek, amihez a továbbiakban igazodni tudnak - és ez nyilvánvalóan megkönnyíti munkájukat -, dafke az ellenkezőjét csinálják. Arra meg nem is merek gondolni, hogy nem értették meg a bíróság ítéletébe foglaltakat, hiszen az annyira egyértelmű és világos, hogy bármelyik rendőri vezető megértheti.

A fa tolvajok esete

A második jogeset szereplője hivatásos vadász, aki egyben egy erdő művelési ágú, mezőgazdasági

ingatlan tulajdonnal is rendelkezik. Több alkalommal is észlelte, hogy az erdejéből ismeretlenek fát lopnak. (És itt most ne gondoljon senki a szegény mesebeli rőzsegyűjtő öreganyóra, hanem olyan fakereskedelemmel foglalkozó vállalkozókra tessék gondolni, akik a fa kitermeléséhez és elszállításához szükséges munkaerővel és gépparkkal is rendelkeznek.)

Egyik alkalommal, amikor a vadász a fia társaságában ellenőrizte az erdőt, tetten érték két személyt, akik éppen az előtte láncfűrészsel kivágott fákat pakolták fel a teherautóra. Mivel a cselekmény abbahagyására irányuló felszólításnak fogamatja nem volt, ezért vadászunk a nála levő lőfegyverrel a tetten ért faipari vállalkozók lába elé lőtt, akik a helyszínről villámgyorsan elmenekültek.

Az I. fokú bíróság önbíráskodás büntette miatt a vadászt 1 év 6 hónapi szabadságvesztésre ítélte, melynek végrehajtását 3 év próbaidőre felfüggesztette, mellékbüntetésként kiszabott 50.000 Ft pénzbüntetést és a puskáját elkobozta.

Megjegyzendő, hogy az önbíráskodás büntetési tétele 2 évtől 5 évig terjedő szabadságvesztés és ebben az összefüggésben a kiszabott büntetés nem is sok, amennyiben valóban megvalósul az önbíráskodás. De vajon megvalósult-e? Bizony, hogy nem valósult meg!

Az elítélt felmentésért fellebbezett, míg az illetékes megyei főügyészség a büntetés enyhítését kérte azon az alapon, hogy a megyei bíróság a cselekményt ne önbíráskodásnak, hanem foglalkozás körében elkövetett szándékos veszélyeztetésnek minősítse. *(A Btk. 171. §-ban szabályozott foglalkozás körében elkövetett veszélyeztetés (3) bek.-ben meghatározott minősítő alakzata esetén a büntetési tétel 3 évig terjedő szabadságvesztés.)* A II. fokon eljáró bíróság a vadászt felmentette és lefoglalásban levő puskáját részére kiadni rendelte. A jogi indoklásában a megyei bíróság kifejtette, hogy a vadász azért lőtt az elkövetők lába elé, hogy a bűncselekmény folytatását megakadályozza. Ez pedig nem jelenti az önbíráskodást, illetve a jogos védelmi helyzet megalapozatlanságát. A vadász jogos védelmi helyzetben volt és az elhárítás szükséges mértékét sem lépte túl. Emiatt a felmentése bűncselekmény hiányában történt.

A bíróság a továbbiakban kifejtette, hogy a cselekményt nem foglalkozásának gyakorlása közben, hanem magánemberként követte el, tehát a főügyészségi indítvány megalapozatlan.

A vádhatóság ezt követően még tett egy sikertelen kísérletet a Legfelsőbb Bíróság előtti felülvizsgálati eljárásban *(ügy látszik valamilyen koncepció alapján nagyon el akarták ítéltetni)* és ott azzal érveltek, hogy a lába elé leadott lövés veszélyeztette a fa tolvajok testi épségét. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt elutasította. Megállapította, hogy a II. fokon eljáró bíróság helyesen döntött, amikor felmentő ítéletet hozott, ugyanis a vadász nem jogos vagy

jogosnak vélt igény érvényesítése érdekében, hanem a bűncselekmény folytatásának megakadályozása végett cselekedett a tényállásban leírt módon. Azt is megállapította, hogy jogos védelmi helyzetben nem volt, de ez az ügyre nincs is hatással.

A büntető eljárás során nem került megállapításra olyan tény vagy adat (ballisztikai szakértő számítása), mely arra utalna, hogy a föld irányába leadott lövésből milyen konkrét veszélyhelyzet (gurulat, köfelvágódás, stb.) adódhat.

A veszélyhelyzetnek ugyanis konkrétnek kell lenni és nem elegendő az absztrakt értelemben vizsgálni. Az absztrakt veszélyhelyzet kétségkívül fennállt (mint minden lőfegyverhasználat esetén), de ez a bűnösség megállapításához kevés.

Lábon lövéses jogos védelem

A harmadik jogesetünkben viszont a fentiekől eltérően megtalálható a jogos védelem is. A cselekmények sora úgy kezdődött, hogy három bűntárs az utcán megtámadta az ott dolgozó két embert, akiknek 14-21 nap alatt gyógyuló sérüléseket okoztak, majd közülük ketten az utcáról a jogesetünk főszereplőjének udvarára mentek, a harmadik társuk a kerítésen kívül várakozva tartotta sakkban a két megvert embert. A két behatolót az ingatlan tulajdonosa felszólította a távozásra, majd mivel ennek nem tettek eleget, visszament a lakásba az engedéllyel tartott pisztolyáért. Ekkor újból távozásra szólította fel a behatolókat, akiknek a jó szó nem használt, ezért először figyelmeztető lövést adott le, majd mivel ennek sem volt foganatja, átlőtte az udvaron levő vashordót is. Ekkor már az egyik támadó a távozás mellett döntött, a másik viszont tovább ment előre a saját lakásajtaja előtt álló gazda felé, aki utolsó lehetőségként mintegy 2 méterről a támadó lábába lőtt.

Az első fokon eljáró megyei bíróság a lőfegyverrel védekezőt életveszélyt okozó testi sértés kísérlete miatt 1 év börtönre ítélte, aminek a végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette (a többiek büntetéséről most hadd ne essen szó, mint ahogy fentebb a fa tolvajok büntetéséről sem szóltunk).

Az elítélt felmentés végett jelentett be fellebbezést, míg az ügyészi fellebbezés célja a súlyosítás volt, azzal, hogy indítványozta az orvos szakértő véleményének beszerzését arra vonatkozóan, hogy okozott-e a lövés maradandó fogyatékoságot. (Tény és való, hogy a meglőtt ember lába 1,5 cm-rel rövidebb lett, de hát legközelebb majd hamarabb utoléri és ez is egy pozitív eredmény).

A Legfelsőbb Bíróság előtt viszont a vádhatóság már módosította álláspontját és a Legfőbb Ügyészség is felmentést indítványozott.

A Legfelsőbb Bíróság megállapította, hogy a megyei bíróság tévedett, amikor a vádlott bűnösségét megállapította, ugyanis a jogellenes támadás nem szűnt meg azzal, hogy a vádlott a lakásba bement (a fegyverért), ugyanis amikor azzal együtt kijött, továbbra is fennállt a közvetlenül fenyegető jogtalan támadás, ami már csak azért is jogos félelmet kelthetett, hiszen a támadó nemcsak a figyelmeztető lövést, hanem a vashordó átlövését is figyelmen kívül hagyta, és tovább lépett előre, ami a támadó szándékra utal. Ez pedig megalapozza a jogos védelmi helyzetet, melyben cselekvő személy nem büntethető.

A fegyverhasználat során a lövés lábra irányult, ami rendszerint nem okoz életveszélyes sérülést, legfeljebb rendhagyó módon, de az adott helyzetben az extrém körülményeket figyelmen kívül kell hagyni. A védekező szándéka csak súlyos testi sértés okozására irányul, ami az előzmények figyelembe vételével őt is fenyegette, hiszen az agresszív támadó esetében nincs szükség még támadó eszköz használatára sem ahhoz, hogy valakinek súlyos sérülést okozzanak. Az utcán dolgozó két személyt is eszközök használata nélkül verték meg és rugdosták össze.

A fentiek alapján a Legfelsőbb Bíróság a terheltet felmentette és a tulajdonában levő pisztolyt részére kiadni rendelte.

Dr. Bokros Gábor
ügyvéd